

**Східноукраїнська організація
«Центр педагогічних досліджень»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ**

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА
В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

8–9 грудня 2017 р.

**Харків
2017**

УДК 159.9+37.01"20"(063)

П 86

П 86 **Психологія та педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття:** Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 8–9 грудня 2017 р.). – Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2017. – 148 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01"20"(063)

© Автори статей, 2017

© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2017

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ Євтушенко В. І.	7
МЕХАНІЗМ ВЛИЯННЯ МОТИВАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТІ В ВИСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕННІ Морозова М. Э.	11

НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ НА ЗАСАДАХ ПРОЕКТНОГО ПІДХОДУ Василишин Н. О.	14
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК МОРАЛЬНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ Новаковець В. П.	17
ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Осадчук С. Ю.	20

НАПРЯМ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З СИНДРОМОМ ДЕФІЦИТУ УВАГИ ТА ГІПЕРАКТИВНОСТЮ Вовченко Г. О.	25
МОРАЛЬНЕ І ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК ЦІЛІСНИЙ ПРОЦЕС Задорожна Г. С.	28
МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ Лук'янченко Г. Б.	32
ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ Харченко Х. В.	35

НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ Антонюк В. І.	39
---	----

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФЦЕРІВ ДЕСАНТНО-ШТУРМОВИХ ВІЙСЬК У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ Бабак В. І.	43
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ Бочар Ю. І.	45
КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПТНЗ Волнухіна Н. Ю.	50
ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ Демянчук М. Р.	53
ТЕХНОЛОГІЯ КОНЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ У ВНЗ Ігнатов С. В.	55
ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ «ДІТЕЙ ВУЛИЦІ» Луциків І. І.	59
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН Малишева Л. С.	62
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНИХ ТРЕНІНГІВ Мельничук С. Ю.	65
КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ З МІЖНАРОДНОГО АРБІТРАЖУ Нагорна О. О.	67
КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ФОРМУВАННЯ ПРАВ ОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ-ПРАВознавців Нагорняк С. В.	68
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ Пицак В. В.	72
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ У СТУДЕНТІВ НЕХІМІЧНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ Пшенична Н. С.	76

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ Федорук О. М.	78
ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У ПРАЦЯХ ЗАРУБІЖНИХ ВЧЕНИХ Чорна І. І.	81
ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ Шевченко Л. М.	84
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛОСОФСЬКИХ ОСНОВ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ Шукатка О. В.	86
НАПРЯМ 5. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ	
ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦІНІСНО-МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Барбашева Ю. О.	89
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ У МОРЯКІВ Волкова О. О.	91
ПРОАКТИВНИЙ КОПІНГ В КОНТЕКСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ Карнаух Я. І.	94
ПРОБЛЕМА СТРУКТУРИ ХАРАКТЕРУ В КОНТЕКСТІ ДУХОВНОЇ ПАРАДИГМИ ПСИХОЛОГІЇ Савчин М. В.	96
НАПРЯМ 6. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В КОНТЕКСТІ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЇ Гладушина Р. М.	100
ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ Дзюбко Л. В.	103

НАПРЯМ 7. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

- ОСОБЛИВОСТІ ДЕТЕКЦІЇ БРЕХНІ У ОСІБ
З РІЗНИМ РІВНЕМ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
Боженко В. Г. 107
- ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ – ЗАПОРУКА
ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ
Кошель В. М. 110
- СІМ'Я ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ТА ОСНОВА МАТРИМОНІАЛЬНИХ ВІДНОСИН
Ярошук А. А. 113

НАПРЯМ 8. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

- ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОЧУТТЯ ГУМОРУ
В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
Кулешова О. В. 117

НАПРЯМ 9. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

- ТРИВОГА ТА ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЮ ТРИВОЖНІ РОЗЛАДИ
У ВИСОКОТРИВОЖНИХ ЛЮДЕЙ ХХІ СТОЛІТТЯ
Яковлева Н. Ю. 121

НАПРЯМ 10. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

- ОСОБЛИВОСТІ СТРАХІВ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА ШЛЯХИ ЇХ КОРЕКЦІЇ
Брилевська В. В. 124
- ШКОЛА ПЕРШОГО СТУПЕНЯ: ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО СТВОРЕННЯ
БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
Кізь О. Б. 127
- ВПЛИВ МУЛЬТФІЛЬМІВ
НА ОСОБИСТІТЬ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА
Линдіна А. І. 131
- КОМЕРЦІЙНИЙ СЕКС ЯК НЕЗАКОННИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ
Мельничук В. О. 134
- ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ
У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА
Свистун Х. Я. 138
- СІМ'Я І ШКОЛА У СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Шматко М. В. 141

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Євтушенко В. І.

*вчитель фізики, заступник директора з виховної роботи
КЗ «Молочанська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат»
Запорізької обласної ради
м. Молочанськ, Запорізька область, Україна*

*«Викладання – це мистецтво, а не ремесло,
у цьому корінь учительської справи, вічно
винаходити, вимагати, удосконалюватися –
от єдиний можливий курс сучасного
вчителя». М. А. Рибникова*

Підготовка учнів до життя, праці й творчої діяльності закладається в загальноосвітній школі. Урочна система навчальних занять дозволяє вчителю здійснювати найбільш раціональну послідовність занять з відповідної теми, визначати в кожному випадку доцільні методи і прийоми повідомлення нових знань. Саме урок є основною формою організації навчальної та виховної роботи. Урок регламентований навчальною програмою і шкільним розкладом та будується відповідно до принципів дидактики, методики і психології, він будується таким чином, щоб заохочувати учнів до самостійної творчої діяльності, засвоєння нових знань та їхнє успішне застосування на практиці.

На кожен урок вчитель підбирає доступний навчальний матеріал враховуючи пізнавальну діяльність учнів, їх здібності та можливості. Успіх у опануванні шкільної програми залежить від творчої співпраці вчителя та учня, підвищення активізації пізнавальної діяльності учнів під час навчально – виховного процесу, вміння міркувати, обґрунтовувати свої думки та спілкуватися із вчителем.

Навчання – це двосторонній процес пізнавальної діяльності в якому відбувається освоєння узагальненого досвіду. Навчальний процес поєднує традиційні та інноваційні технології навчання, які розширюють можливості учнів щодо якісного формування системи знань, умінь і навичок та застосування їх у практичній діяльності.

Одним із шляхів активізації розумової діяльності учнів є проведення нестандартних занять, а саме: конференцій, досліджень, екскурсій, уроків-проектів, уроків-змагань, які сприяють поєднанню колективної й індивідуальної форми роботи, урізноманітнюють процес навчання, поліпшують психологічний клімат у класі, створюють вільну творчу атмосферу й одночасно здоровий дух змагання. Подібні уроки дозволяють підвищити інтерес до вивчення предмету активізувати їх пізнавальну діяльність, сприяють формуванню наукового світогляду.

НАПРЯМ 6. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В КОНТЕКСТІ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Гладушина Р. М.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та перекладу
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Постановка проблеми. У сучасних соціокультурних умовах відбувається активний перехід до фундаментального інформаційного суспільства, орієнтованого на такі цінності, як наука, інтелект, культура, творчість, особистість. Динамічні зміни у сучасному світі визначають нові вимоги до рівня і якості освіти, змісту професійної підготовки і компетентностей фахівців. Суспільство потребує інтелектуально розвинених, моральних, творчих особистостей, для яких характерними рисами є мобільність, конструктивність, толерантність, готовність до діалогу, вміння позитивно мислити.

Роль освіти у суспільстві полягає не лише в ретрансляції знань і соціально-го досвіду, але й в тому, щоб готувати майбутніх фахівців до діяльності, до самореалізації та професійного самовдосконалення. Усе це вимагає розробки нових активних методів формування позитивних емоцій, смаків, потреб та ідеалів. Традиційна система підготовки майбутніх фахівців вичерпала свої ресурси та можливості. На всіх етапах підготовки майбутніх фахівців необхідно досягти відповідності об'єктивних і суб'єктивних чинників.

Розвиток особистості стимулює перетворення професійної діяльності. Це перетворення призводить до подальшого особистісного розвитку. Усвідомлюючи потенціал власної особистості, потреби і можливості, вимоги середовища і її обмеження, майбутні фахівці зможуть їх погоджувати і вирішувати виникаючі протиріччя між внутрішнім і зовнішнім середовищем. Таким чином, повноцінний розвиток і реалізація індивідуальних можливостей здібностей майбутніх фахівців можливі тільки в певних умовах. Серед основних засобів виділяємо позитивну психологію, яка концентрує увагу людини на розвиток якостей та властивостей, що приводять до накопичення в неї позитивної енергії.

Мета статті полягає в аналізі потенційних можливостей позитивної психології в процесі підготовки майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Характерною ознакою сучасної освіти являється здатність до оновлення, відкритість новому. Останнім часом позитивна психологія привертає все більшу увагу дослідників, практиків, викладачів.

Позитивна психологія займається дослідженням позитивних аспектів психіки людини. Дослідження в позитивній психології реалізуються в трьох сумі-

жних напрямках, які стосуються створення приємного, доброго та змістовного життя людини. Розробляються метапсихологічний рівень проблем, що досліджуються [3].

Позитивна психологія, за М. Селігман, ґрунтується на вивченні позитивних почуттів, виявленні позитивних рис характеру і таких корисних особливостей як інтелект і фізичний розвиток, а також дослідження позитивних явищ і суспільних інституцій, які сприяють розвитку кращих людських якостей. Ключовим конструктом позитивної психології є конструкт «щастя», «щасливого життя», під яким М. Селігман розуміє «отримання істинного задоволення, реалізуючи власні індивідуальні гідності, незалежно від того, чим людина займається» [4, с. 26-28]. Позитивний настрій спонукає до конструктивного творчого підходу. Таким чином, позитивне мислення народжує позитивну реальність.

Згідно з науковими дослідженнями останніх років [1; 2; 7], позитивні емоції роблять сприйняття світу людиною більш відкритим і дозволяють досліджувати та знаходити нові рішення проблем. Переживання позитивних емоцій розширює репертуар мисленнєво-дійових виявлень, у той час як негативні емоції гальмують міркування про майбутні події і готовність до їх реалізації [6, с. 218-226].

Б. Фредріксон стверджує, що реакції людини на позитивні емоції пов'язані не стільки з фізичними аспектами поведінки, скільки з когнітивними. Б. Фредріксон і К.Браніган провели серію досліджень, які продемонстрували, що переживання радості розширює коло видів активності, які людина готова виконувати [5, с. 313-332].

Таким чином, позитивні емоції допомагають швидше знаходити ресурси для вирішення проблем і позбавлятися негативних переживань. Б. Фредріксон висловила також припущення, що позитивні емоції можуть асоціюватися з оптимальним рівнем психічного здоров'я людини і суб'єктивного благополуччя [6, с. 218-226].

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження дозволяє стверджувати, що позитивна психологія є предметом вивчення не тільки зарубіжних науковців, а й вітчизняних, зокрема С.А. Іванов та Л.С. Іванова, які вважають основною умовою навчання та виховання – встановлення життєвої компетентності особистості, створення ситуації успіху [2, с. 81-86].

Виклад основного матеріалу дослідження. Для створення адекватного освітнього культурного середовища, яке сприяло б «організації переживань», доцільним є розробка й реалізація методів і прийомів, що сприяють сенсорному насиченню особистості, розвивають здатності до чуттєво-образного опанування навколишнього світу, відчуття внутрішнього зв'язку з ним, самовираження й гармонізації емоційних станів через практику взаємодії особистості в системі «людина-природа-суспільство».

Сучасна освіта має формувати в людині не тільки систему знань, а, перш за все, систему почуттів. При такому підході змінюються й завдання гуманітарної освіти: від простої трансляції професійних навичок до усвідомлення формування світогляду особистості.

На наш погляд, неможливо оцінити евристичний потенціал позитивної психології без врахування експериментальної теорії М. Чіксентміхайї, у центрі якої знаходиться ідея стану, переживань потоку [7]. Під «станом потоку»

М. Чіксентміхайї розуміє стан повного злиття зі своєю справою, поглинання нею. Стан потоку піднімає особистість на якісно інший рівень. У потоці відбувається розширення меж свого «я». На думку, М. Чіксентміхайї, для досягнення стану потоку рід діяльності не має ніякого значення, і якщо перед нами стоїть складне, але посильне завдання, рух до його вирішення виносить на новий рівень розвитку і дарує новий досвід.

Отже, аналіз актуалізованих джерел з означеної проблеми дозволяє виокремити готовність до професійного й особистісного зростання як інтегроване системою властивостей та відносин утворення особистості.

Висновки. Узагальнюючи теоретичну розвідку різних підходів до позитивної психології можна зробити такі висновки.

– Парадигма сучасної освіти повинна бути змінена: від негативних емоцій до позитивних.

– Об'єктом досліджень і практики повинні стати сильні сторони людини, її творчий потенціал, здорове функціонування окремої людини і людської спільноти.

– Позитивна психологія допомагає викладачам звернути увагу на те, що студенти роблять добре, розкрити їх творчий потенціал, зрозуміти і використати в повсякденній практиці адаптивні і творчі елементи психіки і поведінки студентів, майбутніх фахівців.

Перспективи подальшого дослідження у цьому напрямку пов'язані з пошуком і конкретизацією критеріїв та методів і методик вивчення позитивної психології.

Література:

1. Бонивелл І. Ключи к благополучию. Что может позитивная психология / И. Бонивелл, пер. с англ. М. Бабичевой. – М.: Время, 2009. – 192 с.
2. Иванов С.А., Иванова Л. Чи потрібна позитивна психологія українській школі? / С.А. Иванов, Л.С. Иванова // Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології» № 1(7), ЗНУ, Запоріжжя, 2015. – С. 81-86.
3. Linley P. A., Joseph S., Harrington S. and Wood A.M. Positive Psychology: Past, Present, and (Possible) Future. *The Journal of Positive Psychology*, Vol. 1 (№ 1). – 2006. – Pp. 3-16.
4. Селигман М.Э.П. Новая позитивная психология: Научный взгляд на счастье и смысл жизни. / Э.П. М. Селигман, пер. с англ. И. Солуха. – М.: Издательство «София», 2006. – 368 с.
5. Fredrickson B.L. and Branigan C. Positive emotions? Review broaden through action repertoires. *Cognition and Emotion*, 1. – 2005. – Pp. 313-332.
6. Fredrickson B.L. The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. – *American Psychologist*, 56. – 2001. – Pp. 218-226.
7. Чіксентміхайї М. Поток. Психологія оптимального переживання / М. Чіксентміхайї, пер. с англ. Е. Перовой. – М.: Издательство «Альпина Нон-Фикшн». – 2011. – 464 с.

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ У ОСВІТЬОМУ ПРОСТОРІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Дзюбо Л. В.

кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник,

Інститут психології імені Г. С. Костюка
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна

Важливою задачею Національної доктрини розвитку освіти України є формування особистості, здатної до свідомої і активної самодетермінації, самоактуалізації, саморозвитку. Це актуалізує перед науковцями завдання вивчення самореалізації як ресурсного потенціалу людини і суспільства.

Самореалізація, як компонент розвитку, присутня на всіх етапах онтогенезу, але як особливий тип діяльності вона можлива тільки з підліткового віку, що обумовлено якісно новим рівнем особистісної та соціальної зрілості особистості. Підліток вже здатен бути справжнім суб'єктом власної діяльності, спрямованої на самого себе – самодіяльності, адже всім ходом попереднього онтогенетичного розвитку вже підготовлений перехід самореалізації від спонтанного процесу до спеціально організованої самим суб'єктом діяльності. З позиції діяльнісного підходу, самореалізація – це особливий тип діяльності, з властивими для нього характеристиками, обумовлений внутрішньою мотивацією суб'єкта на власний розвиток, що являє собою складно структурований процес, який розгортається у часі. Такий підхід дає можливість прослідкувати процес самореалізації через систему діяльнісних конструктів та психічних новоутворень особистості, відкриває можливості пізнання психологічної структури самореалізації і внутрішніх механізмів взаємодії її окремих характеристик [1; 2].

В основу розуміння генези самореалізації був покладений загальний механізм розвитку і зміни типів діяльності. Співвіднесення змістовних характеристик самореалізації як специфічного виду діяльності з діяльностями, які є провідними на різних етапах онтогенетичного розвитку, дозволило представити генезис самореалізації як її поетапне становлення через освоєння взаємозв'язаних і взаємообумовлених видів самореалізаційної діяльності. Базовими суб'єктивними якостями, що детермінують генезис самореалізації є рефлексія і спрямованість. В науковій літературі генезис (становлення) самореалізації представлено як послідовне оволодіння (привласнення) таких типів діяльності: «самоідентифікації» (властива для підлітків 11-15 років), «саморозвитку» (притаманна юнакам: 15-17 років), «самоактуалізації» (виявляється у 17-21 рік) і власне «самореалізації» (можлива у 21-30 років). Ці діяльності взаємопов'язані та взаємодетерміновані. Кожен з цих типів діяльності на певному віковому етапі є центральним для психічного розвитку особистості. В подальшому попередній тип самореалізаційної діяльності переходить в «підлегле» положення, і його результати стають підґрунтям для зародження та здійснення нового, наступного типу самореалізаційної діяльності [2].